

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de minister van Financiën,
de heer dr. J.M.N. Jardim
Pietermaai 17
Curaçao

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2011 van het Land Curaçao gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011, de recapitulatiestaten over 2011, het kasstroomoverzicht en de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, en bijlagen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

De Raad van Ministers van het Land Curaçao is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van de overige delen van de jaarrekening, beide in overeenstemming met de Landsverordening comptabiliteit 2010 en de daaruit voortvloeiende regelgeving. De Raad van Ministers van het Land Curaçao is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

De Raad van Ministers van het Land Curaçao is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met het Curaçaose recht en de controlestandaarden van het NBA. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door de Raad van Ministers van Curaçao gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons afkeurend oordeel te bieden.

Onderbouwing van het afkeurend oordeel

Getrouwheidsfouten

Balans

1. De deelnemingen zijn tegen nettovermogenswaarde gewaardeerd en dienen tegen kostprijs te worden gewaardeerd. De deelnemingen zijn voor een bedrag van NAf 80.335.515 te hoog gewaardeerd.
2. Deelnemingen met een blijvende waardevermindering dienen op basis van artikel 27, lid 7 van de Landsverordening comptabiliteit 2010, voor zover de verantwoorde waardering hoger is dan deze blijvende lagere waardering, gecorrigeerd te worden naar deze lagere waardering. De deelneming in Curaçaose Dok Maatschappij Holding N.V. dient op basis van de gecontroleerde jaarrekening te worden afgewaardeerd voor een bedrag van NAf 2.654.402
3. De rekening-courant vordering op ABC Busbedrijf NV is voor een bedrag van NAf 1.354.000 te laag verantwoord.
4. De bankrekeningen zijn voor een totaal bedrag van NAf 4.291.935 te hoog geactiveerd.
5. Onder de post Voorzieningen is een bedrag van NAf 7.817.313 voor Restauratie Pietermaai 4 - 4A en Plan van Aanpak Korps Politie onterecht verantwoord. Dit bedrag betreft een bestemming en dient te worden geherrubriceerd naar de post Bestemmingsreserve onder het eigen vermogen.
6. De schuld aan APC is voor een bedrag van NAf 24.636.144 te laag gepasseerd daar de nog te betalen premies inzake WP-fonds eind 2011 niet volledig zijn verantwoord en de eindafrekening van APC heeft plaatsgevonden.
7. De schuld aan Selikor N.V. is voor een bedrag van NAf 16.315.643 niet in de jaarrekening opgenomen.

Rekapitulatiestatens

1. Er worden twee salarisadministraties bijgehouden, één voor de overheidssdienaren van het voormalig Eilandgebied Curaçao en één voor de overheidssdienaren van het voormalig Land de Nederlandse Antillen. Het verschil tussen de salarisadministratie en het verantwoorde bedrag in de jaarrekening bedraagt NAf 11.954.427 (verantwoorde bedrag in de jaarrekening is hoger).

Onzekerheden

Balans

1. Het voormalig Eilandgebied Curaçao heeft geen specificatie van de “Gronden en ondergrondse activa” alsmede van de “Bouwstructuren” per 9 oktober 2010. Hierdoor hebben wij de volledigheid van de per 10 oktober 2010 ingebrachte “Gronden en ondergrondse activa” en “Bouwstructuren” in het Land Curaçao niet kunnen vaststellen.
2. De erfpachtgronden van het voormalig Eilandgebied Curaçao zijn niet volledig gewaardeerd.
3. Er zijn in 2011 een aantal investeringen van in totaal NAf 37.600.115 gedaan. Een groot gedeelte van deze investeringen was hoger dan NAf 100.000, maar hierop is niet afgeschreven. Hierdoor is er een onzekerheid in de afschrijvingen.
4. Op basis van de LV Comptabiliteitsvoorschriften artikel 27, lid 2 dienen de deelnemingen op historische kostprijs te worden gewaardeerd. Niet van alle deelnemingen zijn de definitieve jaarrekeningen 2010 beschikbaar om de kostprijs te berekenen.
5. Omdat nog niet alle jaarrekeningen 2011 van de deelnemingen van het Land Curaçao definitief zijn, kan een mogelijke afwaardering uit hoofde van een blijvende waardevermindering niet voor alle deelnemingen worden vastgesteld.
6. Voor Nieuwe Post Nederlandse Antillen (NPNA) N.V. is in de “Agreement for Concession Contract to provide Postal and Post Banking Services in the Netherlands Antilles” onder paragraaf 2.4.7.c opgenomen dat de overheid verantwoordelijk is voor alle pensioenverplichtingen voor een bepaalde tijd. De pensioenverplichtingen maken een aanzienlijk deel uit van de totale balans van NPNA. Wij hebben nog geen inzicht in het gedeelte waarvoor de overheid garant staat en nemen daarom een onzekerheid op voor de waardering van de NPNA.
7. Wij hebben van de lening op het Hotel van NAf 90.537.810, op basis van de beschikbare contracten en overige bescheiden, de juistheid / volledigheid niet kunnen vaststellen. Volgens de gecontroleerde jaarrekening 2011 en de concept-jaarrekening 2012 van het Resort is het eigen vermogen van het Resort en de financiële situatie dusdanig zorgelijk dat terugbetaling van de lening onzeker is. Ook zijn de door het Resort afgegeven garanties momenteel voor ons onduidelijk. Om de hier vermelde redenen beschouwen wij de verantwoorde lening UG aan het Resort van NAf 90.537.810 als onzeker.
8. De volledige correcties voor de oude en onterechte debiteuren zijn nog niet afgerond waardoor de definitieve stand van de voorziening dubieuze debiteuren nog niet is te bepalen. De waardering van de debiteuren ultimo 2011 bevat hierdoor een onzekerheid.
9. Wij konden het bestaan en volledigheid van de bankrekeningen voor een totaalbedrag van NAf 2.859.494 niet vaststellen daar wij tot op heden geen bankafschriften hebben ontvangen.
10. Wij hebben geen aansluiting met het saldo kruisposten van NAf 19.896.271 ultimo 2011 ontvangen waardoor wij de afloop van deze post niet hebben kunnen vaststellen. Er bestaat derhalve een onzekerheid in bestaan en waardering van deze post.
11. In de jaarrekening wordt aangegeven dat het achterstallig onderhoud van scholen op ruwweg NAf 100 miljoen wordt geschat. Bepaling van het precieze bedrag van de voorziening alsmede de besluitvorming over het uitvoeren van het groot onderhoud zijn tot op heden niet uitgevoerd. Er bestaat derhalve een onzekerheid in juistheid en toereikendheid van de post voorziening.
12. Wij hebben de volledigheid, juistheid en waardering van de post crediteuren ultimo 2011 niet kunnen vaststellen daar de sanering tijdens onze controle nog niet geheel is afgerond.
13. De post “Gelden in bewaring” voor een bedrag van NAf 38.268.165 is onzeker doordat er geen afstemming heeft plaatsgevonden over het saldo tussen het Ministerie van Financiën enerzijds en de Ontvanger en Douane anderzijds.
14. De post Betalingen Onderweg van NAf 28.754.266 is onzeker daar wij geen onderbouwing van de afloop hebben ontvangen.

15. In de jaarrekening is uitgegaan van een voorlopige verdeling van de boedelbalans van het voormalig Land de Nederlandse Antillen. Er is nog geen definitieve boedelbalans op het moment van afgeven van onze controleverklaring.
16. De getrouwheid van de inkopen kan niet worden vastgesteld doordat bewaking van de openstaande bestelbonnen ontbreekt, binnengekomen facturen niet tijdig in de financiële administratie worden geregistreerd, de betaling van facturen niet juist of tijdig wordt verwerkt in de financiële administratie en de afgrenzing van de verantwoorde kosten niet kan worden gecontroleerd door het ontbreken van onderliggende bescheiden.
17. Het Eigen Vermogen is voor ons onzeker omdat er onverklaarbare verschillen zijn in de andere balansposten en er diverse correcties rechtstreeks in het eigen vermogen zijn verantwoord die niet volledig (correcties op oude debiteuren en crediteuren) zijn of waarvan de juistheid onzeker is (vordering op de Vereffenaar). Ook is het verantwoorde saldo van de Gewone Dienst over de periode 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 gebaseerd op een jaarrekening met een afkeurende controleverklaring.

Recapitulatiestataten

1. De volledigheid van de belastingopbrengsten op kasbasis kan niet worden vastgesteld omdat het automatiseringssysteem GOS geen sluitende overzichten kan opleveren van het verloop van de vorderingen en ook geen bestanden konden worden aangeleverd waarmee dit verband buiten dit systeem kon worden vastgesteld.
2. In het sociaal statuut is bepaald dat alle ambtenaren van het voormalig Eilandgebied Curaçao en voormalig Land de Nederlandse Antillen overgaan naar het Land Curaçao. Vóór 10 oktober 2010 zijn naar alle ambtenaren aanbodbrieven verstuurd met daarin het aanbod om een dienstverband aan te gaan met het Land Curaçao. Deze aanbodbrieven vinden hun wettelijke basis in de aanstellingsbesluiten van het voormalig Eilandgebied Curaçao en het voormalig Land de Nederlandse Antillen. Er is intern geen inzicht dat de aanbodbrieven en de salarisadministratie conform de aanstellingsbesluiten van het voormalig Eilandgebied Curaçao en van het voormalig Land de Nederlandse Antillen zijn. Ook zijn de nieuwe aanstellingsbesluiten, die de oude aanstellingsbesluiten dienen te vervangen, tijdens onze controle nog niet geheel in de personeelsadministratie verwerkt. Ook heeft de personeelsadministratie geen procedure die de volledige registratie van de aanstellingsbesluiten borgt. Door de hier vermelde oorzaken hebben wij de rechtmatigheid en getrouwheid van de post “Beloning van personeel” van NAf 465.123.879 en de daarmee samenhangende balansposten (“Ontvangst & afdracht premies” van NAf 12.725.414 en “Beloningen & Sociale lasten” van NAf 9.526.484) niet kunnen vaststellen.

Rechtmatigheidsfouten

1. Er zijn begrotingsoverschrijdingen voor diverse Ministeries ten opzichte van de Begroting (BA).
2. De baten en lasten van de collectieve sector dienen conform artikel 4, lid 1 van de Landsverordening comptabiliteit 2010 te worden verantwoord in de consolidatiestataten. Deze verantwoording heeft niet plaatsgevonden.
3. De bepalingen uit de subsidieverordening worden bij het verstrekken van subsidies niet nageleefd:
 - Subsidieaanvragen worden niet tijdig ingediend en toch behandeld.
 - Er vindt geen definitieve vaststelling van de subsidies plaats op basis van gecontroleerde jaarrekeningen.
 - Niet altijd is er een formeel vastgestelde Ministeriële beschikking aanwezig.
 - Verstrekte subsidiebedragen sluiten niet aan met de gereserveerde bedragen in de beheersbegroting.

- Het besluitvormingsproces van verlenen en vaststellen van subsidies wordt niet schriftelijk vastgelegd.
- 4. Het Ministerie van Financiën heeft diverse richtlijnen opgesteld ter uitvoering van de procedure “Aangaan van Financiële verplichtingen”. De richtlijnen voor het aanvragen van offertes, voor het consultancybeleid en voor de afhandeling van facturen en archivering van de financiële bescheiden worden niet altijd nageleefd. Ook zijn de bestelbonnen niet altijd aanwezig en vindt er niet altijd zichtbare controle plaats op de juistheid en volledigheid van de geleverde goederen. Machtigingsverzoeken worden niet altijd tijdig ingediend. Aanvraagformulieren en bestelbonnen worden niet systematisch opgeslagen waardoor de rechtmatigheid niet kan worden vastgesteld.

Inrichtingsfouten

De jaarrekening voldoet op de volgende punten niet aan de inrichtingsvereisten:

1. In de jaarrekening 2011 op bladzijde 70 is het overzicht van deelnemingen van het Land (conform artikel 30, lid f van de Landsverordening comptabiliteit 2010) opgenomen. In dit overzicht komt de historische kostprijs van de deelnemingen niet overeen met de kostprijzen per 10 oktober 2010 (of 31 december 2010 indien de kostprijzen per 10 oktober 2010 niet te bepalen zijn). De nettovermogenswaarde van de deelnemingen zijn niet berekend op basis van de jaarrekeningen van de deelnemingen van 2011.
2. Fundashon Kas Popular heeft beheerskosten gemaakt en individuele huursubsidies voorgeschoten voor volkswoningen die in het bezit zijn van het Land Curaçao. Er is nog geen overeenstemming tussen het Land Curaçao en Fundashon Kas Popular over de hoogte van deze verplichting. Daarnaast heeft Fundashon Kas Popular een claim ingediend voor subsidiering van huurwoningen waarvoor nog geen formele subsidieafspraken waren gemaakt. De verplichting aan Fundashon Kas Popular en de ingediende claim dienen te worden vermeld onder de “Buiten de balans opgenomen risico’s en latente verplichtingen”.
3. Een gedeelte van de ambtenaren heeft recht op duurtetoeslag en een VUT-uitkering. Momenteel worden de uitkeringen voor duurtetoeslag en VUT door APC aan de overheid in rekening gebracht en op dat moment als kosten verantwoord. Deze post dient onder “Buiten de balans opgenomen risico’s en latente verplichtingen” te worden opgenomen. Voormalige ambtenaren van diverse NV’s en van verzelfstandigde instellingen claimen momenteel een vergoeding voor de duurtetoeslag voor de periode dat ze nog ambtenaar waren. Momenteel beoordeelt de overheid de rechtmatigheid van deze claim. Deze claim dient onder de “Buiten de balans opgenomen risico’s en latente verplichtingen” te worden opgenomen.
4. Er is een Staat van Subsidies, Bijdragen en andere Inkomensoverdrachten (Model G) opgenomen. Aan dit overzicht dienen de nog af te rekenen subsidies aan instellingen, bijdragen en andere inkomensoverdrachten, per toekenningsjaar, alsmede een overzicht van de in het dienstjaar afgerekende subsidies, bijdragen en andere inkomensoverdrachten conform artikel 30, lid a van de Landsverordening comptabiliteit 2010 te worden toegevoegd.
5. Er is een Staat van Schenkingen en Subsidies (model I) opgenomen conform artikel 30, lid b van de Landsverordening comptabiliteit 2010. De verschillen tussen de begroting en de rekening worden niet verder toegelicht waardoor onduidelijk is of er sprake is van nog af te rekenen subsidies, bijdragen en andere inkomensoverdrachten.
6. Onder Model J van de jaarrekening is een staat inzake “Opgelegde Belastingaanslagen” opgenomen. Wij hebben geen onderbouwing ontvangen van de kolommen “Saldo 2002 t/m 2011” en “Vermoedelijke Toekomstige Ontvangsten”.
7. Het jaarverslag voldoet nog niet aan de vereisten van betrouwbare informatieverstrekking en geeft niet duidelijk aan in welke mate het voorgenomen beleid is gerealiseerd met welke middelen.

8. De toelichting op de Kapitaaldienst is te beperkt. Conform artikel 23 van de Landsverordening comptabiliteit 2010 dient de Kapitaaldienst uitgebreider te worden toegelicht met onder andere een toelichting over “of en per wanneer de investering is voltooid en anders wanneer die voltooid zal worden en welk bedrag naar verwachting nog daarmee gemoeid zal zijn”.
9. In het overzicht “Buiten de Balans opgenomen risico’s en (latente) verplichtingen (artikel 30, lid e van de LV Comptabiliteitsvoorschriften)” worden de in het overzicht opgenomen risico’s en latente verplichtingen niet toegelicht.

Afkeurend oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening, vanwege het belang van de aangelegenheden die worden beschreven in de paragraaf “Onderbouwing van het afkeurend oordeel”, geen getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van het Land Curaçao per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met de Landsverordening comptabiliteit 2010 en de daaruit voortvloeiende regelgeving.

Naar ons oordeel voldoen de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties, vanwege het belang van de aangelegenheden die worden beschreven in de paragraaf “Onderbouwing van het afkeurend oordeel”, niet aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen niet in overeenstemming zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat, vanwege het belang van de aangelegenheden die worden beschreven onder het kopje Inrichtingsfouten in de paragraaf “onderbouwing van het afkeurend oordeel” de jaarrekening over 2011 niet voldoet aan de daarop betrekking hebbende Landsverordening Comptabiliteits 2010 en de daaruit voortvloeiende regelgeving.

Curaçao, 29 november 2013

Stichting Overheidsaccountantsbureau,

Namens deze,

drs. A.F.J. Lathouwers RA
Senior Audit Manager

drs. R.E. Faneyte RA CFE CICA
Associate director

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Rapport

uitgebracht aan
de Minister van Financiën,
de heer dr. J.M.N. Jardim

Bevindingen naar aanleiding van de controle van de
jaarrekening over 2011 van het Land Curaçao

Uitgebracht in 1-voud

Inhoudsopgave	Blz.
1. Inleiding.....	1
2. Algemene bevindingen.....	2
3. Bevindingen inzake inrichting van de jaarrekening.....	3
4. Bevindingen inzake aansluiting van de jaarrekening met E1	4
5. Bevindingen inzake de balansposten	5
6. Bevindingen inzake de exploitatierekening	25
6.1. Belastingopbrengsten.....	25
6.2. Salarissen en sociale lasten.....	26
6.3. Verbruik van goederen en diensten (inkopen).....	27
6.4. Overige inkomensoverdrachten.....	27
7. Slot.....	28

Aan de minister van Financiën,
de heer dr. J.M.N. Jardim
Pietermaai 17
Curaçao

Willemstad, 29 november 2013

Kenmerk : 13/1295C/JH
Referentie : drs. L.V.A. Margaretha - Dania / drs. A.F.J. Lathouwers RA
Onderwerp : Bevindingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening over 2011
van het Land Curaçao

1. Inleiding

Hierbij doen wij u ons rapport van bevindingen toekomen welk voortvloeit uit de door ons verrichte controlewerkzaamheden ten aanzien van de jaarrekening over 2011 van het Land Curaçao. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met het Curaçaose recht, de algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten zoals vastgesteld in de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden en met de bepalingen van de Verordening Gedragscode van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants.

Het doel van de controle is het verstrekken van een oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening over 2011. In dit rapport van bevindingen brengen wij u verslag uit van de geconstateerde onjuist- en onzekerheden in de verantwoorde standen en stromen van de jaarrekening per 31 december 2011 alsook de geconstateerde leemten in de rechtmatigheidsaspecten.

2. Algemene bevindingen

Wij hebben een afkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening over 2011 van het Land Curaçao. De bevindingen met betrekking tot getrouwheid, rechtmatigheid en inrichting van de jaarrekening, die hebben geleid tot ons oordeel, lichten wij in dit rapport toe. Dit rapport is kritisch van aard. De processen die correct en adequaat verlopen worden niet vermeld. Ook zijn er na 31 december 2011 al diverse correcties gemaakt en zijn er verbeteringen in de financiële processen doorgevoerd.

Bij de controle van de jaarrekening over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 hebben wij gesteund op de door ons in 2011 uitgevoerde interim controles bij de Ministeries. Wij zijn er vanuit gegaan dat de beheersing van de AO/IB in deze periode niet beter was dan in 2011 en hebben daarom de bevindingen van de interim controle 2011 gebruikt tijdens onze controle over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010. Dit standpunt is met het Ministerie van Financiën afgestemd. Hierdoor zijn de meeste bevindingen met betrekking tot processen, controls en beheersmaatregelen zowel voor de controle van de jaarrekening over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 als voor de controle over 2011 van toepassing.

De jaarrekening 2011 van het Land Curaçao is door de Minister van Financiën op 6 september 2012 aangeboden aan SOAB en door SOAB op 9 september ontvangen. SOAB heeft de wettelijke doorlooptijd voor haar controle van de jaarrekening 2011 van één en een halve maand na ontvangst van de jaarrekening, conform artikel 50, lid 2 van de Landsverordening comptabiliteitsvoorschriften 2010, niet kunnen realiseren. Wij hebben voor de controle van 2011 nog geen volledige systeemgerichte controle kunnen uitvoeren daar de financiële processen, controls en beheersmaatregelen in diverse gevallen nog niet adequaat zijn. Door de langere doorlooptijd (deels veroorzaakt door extra detailwerkzaamheden en uitzoekwerk) van onze controle komen er bevindingen uit onze controle naar voren gebaseerd op informatie die op het moment van opstellen van de jaarrekening nog niet bekend was.

De uitgangspunten op basis waarvan de jaarrekening 2011 is opgesteld

Op 10 oktober 2010 is het nieuwe Land Curaçao ontstaan. Met het ontstaan van het nieuwe Land is een nieuw tijdperk aangebroken. Een tijdperk waarin we afscheid nemen van een overheid met twee bestuurslagen op het gebied van beleid en verantwoording. We zijn een tijdperk ingeslagen waarin deze twee lagen samen een eenheid gaan vormen. Dit houdt in dat er sprake is van één bestuur en één verantwoording. Dit gaat niet zonder slag of stoot.

Voor de jaarrekening 2011 gelden nog grotendeels dezelfde omstandigheden als bij de jaarrekening over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 zoals bijvoorbeeld twee salarisadministraties (één voor het voormalig Eilandgebied Curaçao en één voor het Voormalig Land de Nederlandse Antillen). In tegenstelling tot de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 wordt er vanaf 1 januari 2011 één financiële administratie in het financiële systeem Enterprise One (hierna E1) gevoerd. De overgang van twee financiële administraties (voormalig Eilandgebied Curaçao en voormalig Land de Nederlandse Antillen) naar één financiële administratie in E1 is zeer tijdrovend geweest en heeft de aandacht voor de administratieve organisatie en interne controle onder druk gezet. Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat de inbreng van het voormalig Eilandgebied Curaçao in de vorm van onder andere de materiële vaste activa, debiteuren en crediteuren tot veel uitzoekwerk heeft geleid.

Naast het administreren in één administratie, het inrichten van veranderende processen en het samengaan van twee overheidsorganisaties is de jaarrekening opgesteld. De overheid heeft er voor gekozen om verbetermaatregelen toekomstgericht in te zetten. Het is bekend dat de jaarrekening 2011 van het Land Curaçao diverse hiaten en onvolkomenheden bevat. Er zijn diverse verbetertrajecten gestart zoals de opschoning en sanering van de posten debiteuren en crediteuren. De uit deze verbeteracties voorkomende journaalposten worden verantwoord in de periode dat ze worden opgesteld. Wij hebben op 30 augustus 2013 de jaarrekening 2012 en jaarverslag 2012 van het Land Curaçao ontvangen. Uit een eerste analyse van deze jaarrekening en jaarverslag komt naar voren dat er weer een verdere verbetering in de kwaliteit van de het jaarrekening en het jaarverslag is gerealiseerd. Maandelijks wordt de financiële maandrapportage en per kwartaal de uitvoeringsrapportage opgesteld. De maandrapportage geeft onder andere inzicht in de financiële situatie en de uitvoeringsrapportage in de voortgang van de voorgenomen maatregelen en verbeteringen inzake financieel beheer.

Andere verbetertrajecten zijn de harmonisatie van de salarissystemen en de werking van de interne controlefunctie op de personeelsadministratie en de salarisadministratie.

Al deze verbeteracties zijn er uiteindelijk op gericht dat de administratieve organisatie en interne controle van de overheid verbeteren. Wij staan volledig achter deze verbetertrajecten en hebben waardering voor het enthousiasme en de volharding waarmee deze trajecten worden uitgevoerd. Wij zullen bij toekomstige jaarrekeningcontroles de effecten van de ingezette verbetertrajecten beoordelen.

In artikel 20, lid 1 van de Landsverordening comptabiliteit 2010 is opgenomen dat de jaarrekening over een dienstjaar wordt opgemaakt met inachtneming van hetgeen omtrent de financiële positie op de balansdatum tot en met de 30^e april van het jaar volgende op dat dienstjaar is gebleken. Het Ministerie van Financiën heeft ook ontvangen informatie ná 30 april 2012 meegenomen in de jaarrekening voor zover de informatie betrekking heeft op 2011. Deze handelswijze van het Ministerie van Financiën is naar onze mening terecht. Veel informatie is of kan pas beschikbaar zijn ná 30 april 2012 waardoor het niet meenemen van deze informatie in de jaarrekening 2011 het beeld van de jaarrekening negatief zou beïnvloeden. SOAB zal met het Ministerie van Financiën nagaan of er een voorstel tot aanpassing van de Landsverordening comptabiliteit 2010 zal worden ingediend.

3. Bevindingen inzake inrichting van de jaarrekening

Wij zijn nagegaan of de jaarrekening ingericht is conform de wettelijke vereisten opgenomen in de Landsverordening comptabiliteit 2010, hoofdstuk 3 “De jaarrekening”. Wij hebben geconstateerd dat de jaarrekening van het Land Curaçao 2011 voor een groot gedeelte aan deze wettelijke vereisten voldoet. Er zijn nog een aantal wettelijke vereisten die nog in de jaarrekening dienen te worden opgenomen / uitgebreid, zodat de jaarrekening volledig aan de wettelijke vereisten kan voldoen. Hieronder geven we aan welke algemene wettelijke vereisten dit zijn. Indien een wettelijke vereiste die betrekking heeft op een specifieke post niet is opgenomen in de jaarrekening, wordt dit in het rapport apart vermeld bij de betreffende post onder het kopje inrichting:

1. Er is een Staat van Subsidies, Bijdragen en andere Inkomensoverdrachten (Model G) opgenomen. Aan dit overzicht dienen de nog af te rekenen subsidies aan instellingen, bijdragen en andere inkomensoverdrachten, per toekenningjaar, alsmede een overzicht van de in het dienstjaar afgerekende subsidies, bijdragen en andere inkomensoverdrachten conform artikel 30, lid a van de Landsverordening comptabiliteit 2010 te worden toegevoegd.
2. Er is een Staat van Schenkingen en Subsidies (model I) conform artikel 30, lid b van de Landsverordening comptabiliteit 2010 opgenomen. In dit overzicht staan opgenomen de begroting en de rekening van de schenkingen en subsidies van 2011. De verschillen tussen de begroting en de rekening worden verder niet toegelicht. Hierdoor is het niet duidelijk of er hier sprake is van nog af te rekenen subsidies, bijdragen en andere inkomensoverdrachten.
3. Er is een overzicht "Buiten de Balans opgenomen risico's en (latente) verplichtingen (artikel 30, lid e van de Landsverordening comptabiliteit 2010)" opgenomen. De in het overzicht opgenomen risico's en latente verplichtingen worden niet toegelicht.
4. In 2011 is een jaarverslag 2011 conform artikel 33 van de Landsverordening comptabiliteit 2010 opgesteld. Het jaarverslag voldoet nog niet aan de vereisten van betrouwbare informatieverstrekking en geeft niet duidelijk aan in welke mate het voorgenomen beleid is gerealiseerd en met welke middelen. Wij verwijzen voor een nadere onderbouwing van deze bevinding naar het "Rapport betrouwbaarheid van beleidsinformatie in het jaarverslag en de jaarrekening 2011 van Curaçao" van de ARC d.d. 3 juni 2013 met kenmerk 040/13/CUR.
5. De toelichting op de kapitaaldienst is te beperkt. Conform artikel 23 van de Landsverordening comptabiliteit 2010 dient de kapitaaldienst uitgebreider te worden toegelicht met onder andere een toelichting over "of en per wanneer de investering is voltooid en anders wanneer die voltooid zal worden en welk bedrag naar verwachting nog daarmee gemoeid zal zijn".

Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat in de jaarrekening 2012 de onder punt 1 tot en met 3 vermelde inrichtingsfouten zijn verholpen. Ook heeft het Ministerie van Financiën aangegeven dat er een kwaliteitsslag is gemaakt in het jaarverslag 2012 ten opzichte van het jaarverslag 2011 door onder meer in het jaarverslag 2012 de prestatiegegevens van de onderscheidene organisatieonderdelen op te nemen.

4. Bevindingen inzake aansluiting van de jaarrekening met E1

Wij hebben de volgende aansluitingen gedaan:

1. Balansposten per 31 december 2011 conform de jaarrekening van het Land Curaçao aangesloten met het totaal van de saldibalans.
2. Recapitulatiestaat naar Economische Categorie over 2011 aangesloten met het totaal van de Winst- en verliesrekening van de saldibalans.

Ad 1.

We hebben geconstateerd dat de saldibalans aansluit op de jaarrekening 2011, rekening houdende met een herrubricering van de kortlopende vorderingen en de kortlopende schulden.

Ad 2.

Wij hebben de recapitulatiestatens naar Economische Categorie over 2011 aangesloten met de winst- en verliesrekening van de saldibalans en geen bijzonderheden geconstateerd.

5. Bevindingen inzake de balansposten

Hieronder worden de van belang zijnde bevindingen voortvloeiende uit de jaarrekeningcontrole per balanspost weergegeven.

Begin Balans

Wij vermelden hier nogmaals de bestanddelen van de Beginbalans per 10 oktober 2010 omdat in dit Rapport van Bevindingen op diverse plaatsen naar deze bestanddelen wordt verwezen.

De beginbalans van het Land Curaçao 2010 bestaat uit de inbreng van zes onderdelen:

1. Jaarrekening voormalige EGC 2010 + jaarrekening / cijfers voormalige Veterinaire Dienst (VD) 2010 + jaarrekening / cijfers voormalige Dienst Openbare Werken (DOW) 2010 (verder inbreng voormalige EGC).
2. Voorlopige Boedelbalans voormalige Land N.A., deel Curaçao + Schuldovername + Toerekening "Restant schuld" (verder inbreng voormalige Land N.A.).

We hebben reeds tijdens onze controle van 2010 de totale inbreng van deze zes onderdelen aangesloten met de beginstand van de balansposten van het Land Curaçao. Ook zijn wij tijdens de controle van 2010 nagegaan of alle onderdelen van de balansposten bij de voormalige entiteiten zijn ingebracht in het Land Curaçao.

Er is een voorlopige Boedelbalans. De voorlopige cijfers zijn in de jaarrekening 2010 (en daarmee ook in de jaarrekening 2011) van het Land Curaçao verwerkt. Nadat de definitieve Boedelbalans wordt uitgebracht zullen de definitieve cijfers in de financiële administratie van het Land Curaçao worden verwerkt. De cijfers ingebracht door het voormalig Land N.A. zijn dus voorlopig en kunnen wijziging bij het vaststellen van de definitieve Boedelbalans.

Voorlopige Boedelbalans

De Commissie Inventarisatie en Waardering Boedel Nederlandse Antillen (Commissie Boedelscheiding) is belast met het opstellen van de boedel van het voormalig Land de Nederlandse Antillen. Op het moment van opmaken van de jaarrekening 2010 van Curaçao was alleen het derde concept rapport van de Commissie per 2008 bekend. Inmiddels is, gedateerd op 30 augustus 2012, een nieuw conceptrapport per 9 oktober 2010 van de Boedelbalans bekend. De Directie Financiën heeft vooruitlopend op de rapportages haar eigen "Voorlopige Boedelbalans" opgesteld en de gegevens daarvan in de jaarrekening 2010 verwerkt. In deze Voorlopige Boedelbalans is de laatste jaarrekening van het voormalig Land N.A. 2010 verdeeld onder de entiteiten Curaçao, BES-eilanden en St. Maarten. De verdeelsleutel en het model Boedelbalans die zijn gehanteerd zijn conform het derde concept rapport van de Commissie Inventarisatie en Waardering Boedel van de Nederlandse Antillen (per 2008) d.d. 6 oktober 2010. De verdeelsleutel is vastgelegd in de "Onderlinge regeling inzake de verdeling over de landen Curaçao, Sint Maarten en Nederland van de economische waarde van de rechten en verplichtingen die van het Land de Nederlandse Antillen overgaan op Curaçao, Sint Maarten of Nederland". (Onderlinge regeling vereffening boedel Nederlandse Antillen). In artikel 3 hiervan is het volgende vastgelegd:

1. Bij de vereffening van de boedel wordt de volgende verdeelsleutel gehanteerd: Curaçao (CUR) 73,3%; BES-eilanden (BES) 7,95%; en St. Maarten (SXM) 18,75%.
2. De landen kunnen in onderlinge overeenstemming besluiten voor onderdelen van de boedel uit te gaan van een andere verdeelsleutel.

De criteria die bij het opstellen van de voorlopige Boedelbalans zijn gebruikt en met de mutaties in 2011 ook zijn verwerkt in de jaarrekening 2011, zijn als volgt:

1. Balansposten die eenvoudig toe te rekenen zijn aan een rechtsopvolgende entiteit, zij voorlopig aan deze entiteiten toegerekend. De entiteiten die een balanspost krijgen toegerekend, dienen met de andere entiteiten de schuld / vordering te verrekenen. De toerekeningen en verrekeningen worden opgenomen op de Vereffeningrekening.
2. De kortlopende schulden zijn naar de Vereffenaar gegaan om af te wikkelen. Hiertoe zijn de liquide middelen van het voormalig Land de Nederlandse Antillen aan de Vereffenaar ter beschikking gesteld.

Ad 1.

De Vastgestelde Middelen (Immateriële Vaste Activa, Materiële Vaste Activa en Financiële Vaste Activa) en de Voorraden zijn voorlopig toegerekend aan een rechtsopvolgende entiteit. Een uitzondering hierop zijn de deelnemingen. De waarde van deelnemingen is vooralsnog verdeeld op basis van de algemene verdeelsleutel.

De waarde van de voorzieningen (m.u.v. "Andere Voorzieningen"), Depositogelden, Vreemdelingen en Zekerheidstellingen zijn vooralsnog verdeeld op basis van de algemene verdeelsleutel. "Andere voorzieningen" van NAf 6.235.933 en "Gelden in Consignatie" van NAf 655.188 zijn voor 100% toegerekend aan Curaçao.

Ad 2.

De schuldovername door Nederland en de toerekening van de restschuld zijn om praktische redenen opgenomen in de Voorlopige Boedelbalans. Zie ook onderdeel Begin Balans in dit rapport.

Het Eigen Vermogen is als een sluitpost bepaald en ingebracht in de beginbalans.

We hebben geconstateerd dat de Voorlopige Boedelbalans in overeenstemming met de bovengenoemde criteria is bepaald. Hieruit resulteert een vordering op de andere landen van per saldo NAf 27 mln., die bij de start van het Land Curaçao is opgenomen onder de Overlopende Activa.

In deze vordering is nog geen rekening gehouden met de onderlinge vorderingen of schulden, die voortvloeien uit de verdeling van de economische waarde van de zogenaamde "Instellingen voortvloeiend uit de wetgeving". Voor deze instellingen zijn separate boedelbalansen opgesteld die nog niet allemaal definitief zijn uitgebracht.

Eind oktober 2013 is het 5^e concept van de Boedelbalans uitgebracht. Deze rapportage zal naar verwachting aan de landen ter beschikking worden gesteld.

Materiële vaste activa

Algemeen

(x NAf)

	31 december 2011
Materiële Vaste Activa (MVA)	731.342.223
Gronden en Ondergrondse activa	77.706.404
Bouwstructuren	612.039.793
Machines & Equipment	30.084.638
Andere vaste Activa	11.511.388
Kostbaarheden	pm
Onderhanden werken	0

Bij de controle van de Eind Balans per 31 december 2011 hebben we voor de post MVA de "Gronden en Ondergrondse activa" ad NAf 77.706.404 en "Bouwstructuren" ad NAf 612.039.793 geselecteerd voor onze controle. Dit is een bedrag van in totaal NAf 689.746.197. Onze selectie is 94% van de omvang van de totale MVA ad NAf 731.342.223. Hierdoor kunnen we, aan de hand van de resultaten van onze controle, een oordeel geven over de totale post MVA ten behoeve van onze controlewerkzaamheden.

Controle Eind Balans

Volledigheid

We kunnen geen oordeel geven over de volledigheid van de "Gronden en ondergrondse activa" en "Bouwstructuren" omdat we geen oordeel hebben over de volledigheid van de beginstand per 10 oktober 2010.

We hebben ook geconstateerd dat de erfpachtgronden die door het voormalig EGC zijn ingebracht niet op de balans staan opgenomen. Omdat wij van Domeinbeheer niet alle taxatierapporten hebben ontvangen, hebben wij niet volledig kunnen nagaan of de taxatierapporten betrekking hebben op één of meerdere van deze erfpachtgronden. Hierdoor bestaat het risico dat een erfpachtgrond straks dubbel kan worden opgenomen in de Balans.

Wij hebben met het Ministerie van Financiën afgesproken om gezamenlijk te analyseren hoe de volledigheid van de registratie van de MVA kan worden gerealiseerd, hierbij rekening houdende met het aangegeven risico.

Conform art. 28 van de Landsverordening comptabiliteit 2010 dient er voor investeringen vanaf NAf 100.000 in het jaar van aanschaf te worden afgeschreven. Bij het bepalen van de afschrijvingen is geen rekening gehouden met het bovengenoemde artikel. Er is niet afgeschreven op de nieuwe investeringen in 2011 met een waarde vanaf NAf 100.000. Er zijn in 2011 een aantal investeringen van in totaal NAf 37.600.115 gedaan. Een groot gedeelte van deze investeringen was hoger dan NAf 100.000, maar hierop is niet afgeschreven. Hierdoor is er een onzekerheid in de afschrijvingen.

Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat ze de afschrijvingsmodule voor de jaarrekening van 2012 zullen aanpassen conform dit artikel.

Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat in de jaarrekening 2012 de afschrijvingen over de investeringen correct zijn verwerkt.

Inrichting

In de toelichting staat dat:

- De gebouwen en terreinen zijn (grotendeels) getaxeerd en gewaardeerd tegen de vastgestelde marktwaarde. Deze toelichting kan het beeld geven dat de gebouwen en gronden tegen de actuele waarde worden gewaardeerd, terwijl dit niet het geval is. In de toelichting dient te worden aangegeven, dat de MVA tegen de historische waarde zijn gewaardeerd. Deze waarde is de marktwaarde per 10 oktober 2010. De marktwaarde van de gronden en terreinen zijn per 10 oktober 2010 bepaald en als verkrijgingsprijs op dat moment verantwoord. Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat in de jaarrekening 2012 de toelichting van de waardering hierop is aangepast.
- Afschrijvingen van de activa (op lineaire basis) vinden plaats in het eerste jaar volgend op die van de investering met inachtneming van de te verwachten levensduur en nuttigheidsduur. Dit sluit niet aan met artikel 28 van de landsverordening comptabiliteit 2010 dat voorschrijft dat investeringen van honderdduizend gulden of hoger in datzelfde jaar worden afgeschreven. Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat in de jaarrekening 2012 de toelichting van de afschrijvingen van investeringen correct is verwerkt.

Fundashon Kas Popular heeft beheerskosten gemaakt en individuele huursubsidies voorgeschoten voor volkswoningen die in het bezit zijn van het Land Curaçao. Er is nog geen overeenstemming tussen het Land Curaçao en Fundashon Kas Popular over de hoogte van deze verplichting. Daarnaast heeft Fundashon Kas Popular een claim ingediend voor subsidiering van huurwoningen waarvoor nog geen formele subsidieafspraken waren gemaakt. De verplichting aan Fundashon Kas Popular en de ingediende claim dienen te worden vermeld onder de “Buiten de balans opgenomen risico’s en latente verplichtingen”. Volgens het Ministerie van Financiën is deze claim opgenomen in de jaarrekening 2012 onder “Buiten de balans: belangrijke (latente) financiële verplichtingen en risico’s”.

Waarderingsgrondslag

De “Gronden en ondergrondse activa” en “Bouwstructuren” zijn gewaardeerd tegen de historische kostprijs. Dit komt overeen met de Landsverordening comptabiliteit 2010, art 27, lid 2 waarin wordt aangegeven, dat “Activa en passiva worden in beginsel gewaardeerd op basis van de historische kostprijs en nominale waarde”.

Leegstand

Het Ministerie van Financiën heeft geen inzicht in de leegstand van de “Bouwstructuren”. We hebben dit aan Domeinbeheer gevraagd maar hebben nog geen reactie van hen ontvangen.

De Landsverordening comptabiliteit 2010 geeft geen minimumbedrag aan voor activering van een duurzame goed.

We bevelen u aan om in de wet te regelen vanaf welke bedragen duurzame goederen dienen te worden geactiveerd.

Conclusie

Getrouw

De materiële vast activa zijn niet getrouw verantwoord. Er is een wezenlijke onzekerheid in de volledige verantwoording van de materiële vaste activa van het voormalig EGC in de jaarrekening van het Land Curaçao.

De erfpachtgronden van het voormalige EGC zijn niet volledig gewaardeerd in de jaarrekening van het Land Curaçao.

Er bestaat een onzekerheid in de afschrijvingen door het niet afschrijven over de investeringen in 2011 met een investeringswaarde vanaf NAf 100.000.

Inrichting

Fundashon Kas Popular heeft beheerskosten gemaakt en individuele huursubsidies voorgeschoten voor volkswoningen die in het bezit zijn van het Land Curaçao. Er is nog geen overeenstemming tussen het Land Curaçao en Fundashon Kas Popular over de hoogte van deze verplichting. Daarnaast heeft Fundashon Kas Popular een claim ingediend voor subsidiëring van huurwoningen waarvoor nog geen formele subsidieafspraken waren gemaakt. De verplichting aan Fundashon Kas Popular en de ingediende claim dienen te worden vermeld onder de "Buiten de balans opgenomen risico's en latente verplichtingen".

Financiële vaste activa

Algemeen

(x NAf)

	31 december 2011
Financiële Vaste Activa	1.429.231.368
Kapitaalverstrekkingen	10.410.350
Verstreckte langlopende geldleningen U/G	153.250.030
Deelnemingen	1.265.570.988

Bij de controle van de Eind Balans per 31 december 2011 hebben we voor de post FVA de "Deelnemingen" van NAf 1.265.570.988 geselecteerd voor onze controle alsmede de verstreckte langlopende geldlening U/G aan een Resort van NAf 90.537.810. Onze selectie is 95% van de omvang van de totale FVA van NAf 1.429.231.368. Hierdoor kunnen we aan de hand van de resultaten van onze controle, een oordeel geven over de totale post FVA.

Verstreckte langlopende geldleningen U/G

Er wordt in 2011 voor het eerst een uitgegeven langlopende geldlening aan Korpodeko van NAf 3.772.578 in de kolom uitgifte opgenomen in het model C1 (Staat van Uitgegeven (langlopende) Geldleningen & Kapitaalverstrekking). Deze lening betreft een lening die door het voormalig EGC aan Korpodeko is uitgegeven. Deze lening stond bij het voormalig EGC niet in de jaarrekening opgenomen. Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat Korpodeko de verschuldigde aflossingen en rente direct aan het voormalig Land Nederlandse Antillen betaalde. De Nederlandse Antillen bracht dit in mindering op de schulden van het voormalig EGC.

Deelnemingen

In ons Rapport van Bevindingen bij de jaarrekening 2010 hebben wij aanbevolen om de gecontroleerde nettovermogenswaarde van de deelnemingen per 10 oktober 2010, voor zover deze beschikbaar is, als kostprijs deelnemingen per 10 oktober 2010 aan te houden. Voor de overige deelnemingen kan de gecontroleerde nettovermogenswaarde per 31 december 2010 als de kostprijs per 10 oktober 2010 worden aangehouden. Deze nettovermogenswaardes dienen gecorrigeerd te worden voor de aanwezige stille reserves op 10 oktober 2010 of 31 december 2010 (indien de nettovermogenswaarde per 10 oktober 2010 niet beschikbaar is). Ook dient de nettovermogenswaarde te worden gecorrigeerd voor de verschillen in door de deelnemingen gehanteerde verslaggevingsstandaarden en de Landsverordening comptabiliteit 2010 die als verslaggevingsstandaard voor de jaarrekening van het Land Curaçao fungeert. Ons Rapport van Bevindingen bij de jaarrekening 2010 is uitgebracht nadat de jaarrekening 2011 door de Minister van Financiën aan ons is aangeboden.

In de jaarrekening 2011 zijn de deelnemingen nog tegen nettovermogenswaarde gewaardeerd. In de jaarrekening 2012 zijn de deelnemingen conform Landsverordening comptabiliteit 2010 artikel 27, lid 2 (historische kostprijs) gewaardeerd. De hierna vermelde fouten zijn daarom niet meer van toepassing voor de waardering van de deelnemingen in de jaarrekening van 2012.

Het Ministerie van Financiën ontvangt niet tijdig de jaarrekeningen van haar deelnemingen waardoor zij niet de correcte gegevens tot haar beschikking heeft.

Controle Eind Balans

Waardering van de Deelnemingen

Historische kostprijzen

De deelnemingen zijn per 31 december 2011 gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde en niet tegen de historische kostprijs, zoals de Landsverordening comptabiliteit 2010 artikel 27, lid 2 voorschrijft. Deze waardes zijn gebaseerd op de jaarrekeningen van de deelnemingen over de periode van 2005 - 2011. Deze jaarrekeningen zijn gebruikt omdat de jaarrekeningen van de deelnemingen van 2011 niet allemaal beschikbaar waren.

We hebben de historische kostprijzen van de deelnemingen berekend op basis van de jaarrekeningen per eind december 2010. Dit hebben we gedaan omdat Curaçao niet over de gecontroleerde cijfers van de deelnemingen op 10 oktober 2010 beschikt. We hebben niet voor alle deelnemingen de jaarrekeningen ontvangen.

Wij hebben de historische kostprijs bepaald voor de deelnemingen waarvan wij de definitieve jaarrekeningen 2010 hebben ontvangen. Uit onze berekening komt naar voren dat de deelnemingen, waarvan wij een definitieve jaarrekening 2010 in ons bezit hebben, voor een bedrag van NAf 80.335.515 te hoog zijn gewaardeerd.

De deelnemingen die een negatieve nettovermogenswaarde hebben dienen op NAf 0 te worden verantwoord in de balans, voor zover het Land Curaçao niet garant staat voor deze deelnemingen. Wij hebben geen garantstellingen ontvangen met betrekking tot de hierna vermelde entiteiten. In de totale fout van NAf 80.335.515 is ook een correctie opgenomen voor deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde die op nihil worden gewaardeerd. Deze deelnemingen zijn:

	NAf
Winair N.V. St. Maarten	231.868
Woningbouw Curaçao N.V.	190.580
Nieuwe Post Nederlandse Antillen (NPNA) N.V.	PM
Buskabaai N.V.	<u>1.076.157</u>
Totaal	1.498.605

Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat in de jaarrekening 2012 de deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde op nihil zijn gewaardeerd.

Voor de Nieuwe Post Nederlandse Antillen (NPNA) N.V. is in de “Agreement for Concession Contract to provide Postal and Post Banking Services in the Netherlands Antilles” onder paragraaf 2.4.7.c opgenomen dat de overheid verantwoordelijk is voor alle pensioenverplichtingen voor een bepaalde tijd. De pensioenverplichtingen maken een aanzienlijk deel uit van de totale balans van NPNA. Wij hebben nog geen inzicht in het gedeelte waarvoor de overheid garant staat en nemen daarom een onzekerheid op voor de waardering van de NPNA.

Het risico bestaat dat de netto vermogenswaarde op 31 december 2010 niet gelijk is aan de reële waarde van de activa en passiva op dat moment, daar er gevallen kunnen zijn waarbij er sprake is van stille reserves. Wij zullen gezamenlijk met het Ministerie van Financiën nagaan hoe de stille reservers kunnen worden bepaald.

Voor de deelnemingen van het voormalig Land N.A. zijn er nog geen formele besluiten beschikbaar over de verdeling van de aandelen over de nieuwe landen Curaçao, St. Maarten en de BES-eilanden. We zijn bij onze controle uitgegaan van de voorlopige Boedelbalans zoals deze aan het begin van hoofdstuk 5 is vermeld. Dit kan bij de vaststelling van de definitieve verdelingen wijzigingen veroorzaken in de historische kostprijzen die zijn berekend.

De deelnemingen in de jaarrekening 2012 zijn tegen historische kostprijs verantwoord. Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat de historische kostprijzen zijn bepaald aan de hand van de jaarrekeningen 2010 van de deelnemingen voor zover er geen jaarrekening per 9 oktober 2010 door de desbetreffende deelneming is opgemaakt.

Blijvende waardevermindering

Artikel 27, lid 7 van de Landsverordening comptabiliteit 2010 schrijft voor om rekening te houden met een vermindering van de waarde van de activa indien deze vermindering naar verwachting blijvend is.

Wij zijn nagegaan of de nettovermogenswaarde van de deelnemingen per 31 december 2011 lager is dan de door ons berekende kostprijzen. Voor het berekenen van deze nettovermogenswaarde hebben we gebruik gemaakt van de jaarrekeningen van de deelnemingen van 2011. We hebben dit niet voor alle deelnemingen kunnen bepalen omdat we niet over alle jaarrekeningen beschikken. Indien de nettovermogenswaarde vanaf 2009 een dalende trend laat zien, hebben wij de nettovermogenswaarde uit de jaarrekeningen 2011 als blijvende lagere waarde beschouwd. De jaarrekeningen 2011 van de deelnemingen waren grotendeels nog niet beschikbaar gesteld aan het Ministerie van Financiën ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2011.

Deelneming met een blijvende waardevermindering per 31 december 2011:

	NAf
Curaçaose Dok Maatschappij (CDM) Holding N.V.	2.654.402
Correctie	2.654.402

Inrichting

In de jaarrekening 2011 op bladzijde 70 is het overzicht van deelnemingen van het Land (conform artikel 30, lid f van de Landsverordening comptabiliteit 2010) opgenomen. In dit overzicht komt de historische kostprijs van de deelnemingen niet overeen met de kostprijzen per 10 oktober 2010 (of 31 december 2010 indien de kostprijzen per 10 oktober 2010 niet te bepalen zijn). De nettovermogenswaarde van de deelnemingen zijn niet berekend op basis van de jaarrekeningen van de deelnemingen van 2011.

Lening aan een resort

De in de jaarrekening verantwoorde lening op een Resort bedraagt NAf 90.537.810. Curaçao heeft in het verleden garant gestaan voor de rentebetalingen en aflossingen van de leningen van een Bankconsortium aan het Resort. Op het moment van garantstelling heeft Curaçao onvoldoende naar de betalingscapaciteit van het Resort gekeken. Omdat het Resort de rentebetalingen en aflossingen niet heeft kunnen voldoen is door het Bankconsortium de garantstelling door Curaçao aangesproken. Curaçao heeft uiteindelijk nieuwe leningen met het Bankconsortium afgesloten voor het resterende leningsbedrag en de achterstallige rente. De lening op het Resort van NAf 90.537.810 geeft de vordering weer waarvan Curaçao van mening is dat zij die te vorderen heeft op het Resort, als gevolg van de oproeping door het Bankconsortium van de door Curaçao gegeven garantstelling. Het is onduidelijk op basis van de bij ons beschikbare contracten en andere bescheiden of de verantwoorde vordering volledig of juist is. Volgens de gecontroleerde jaarrekening 2011 en de concept-jaarrekening 2012 van het Resort is het eigen vermogen van het Resort en de financiële situatie dusdanig zorgelijk dat terugbetaling van de lening onzeker is. Ook zijn de door het Resort afgegeven garanties momenteel voor ons onduidelijk. Om de hier vermelde redenen beschouwen wij de verantwoorde lening U/G aan het Resort van NAf 90.537.810 als onzeker. In de jaarrekening 2012 van het Land Curaçao is een bedrag van NAf 27.100.523 gedoteerd als rente aan deze lening en is deze post tevens voorzien voor een bedrag van NAf 80.258.333.

Conclusie

Getrouw

De deelnemingen zijn niet tegen de historische kostprijs gewaardeerd. De deelnemingen zijn voor een bedrag van NAf 80.335.515 te hoog gewaardeerd. Niet van alle deelnemingen zijn de definitieve jaarrekeningen 2010 beschikbaar om de kostprijs te berekenen.

Omdat nog niet alle jaarrekeningen 2011 van de deelnemingen van het Land Curaçao definitief zijn, kan een mogelijke afwaardering uit hoofde van een blijvende waardevermindering niet voor alle deelnemingen worden vastgesteld.

Voor de Nieuwe Post Nederlandse Antillen (NPNA) N.V. is in de “Agreement for Concession Contract to provide Postal and Post Banking Services in the Netherlands Antilles” onder paragraaf 2.4.7.c opgenomen dat de overheid verantwoordelijk is voor alle pensioenverplichtingen voor een bepaalde tijd. De pensioenverplichtingen maken een aanzienlijk deel uit van de totale balans van NPNA. Wij hebben nog geen inzicht in het gedeelte waarvoor de overheid garant staat en nemen daarom een onzekerheid op voor de waardering van de NPNA.

De blijvende waardevermindering van CDM is niet afgewaardeerd voor een bedrag van NAf 2.654.402.

Wij hebben van de lening op het Resort van NAf 90.537.810, op basis van de beschikbare contracten en overige bescheiden, de juistheid / volledigheid niet kunnen vaststellen. Volgens de gecontroleerde jaarrekening 2011 en de concept-jaarrekening 2012 van het Resort is het eigen vermogen van het Resort en de financiële situatie dusdanig zorgelijk dat terugbetaling van de lening onzeker is. Ook zijn de door het Resort afgegeven garanties momenteel voor ons onduidelijk. Om de hier vermelde redenen beschouwen wij de verantwoorde lening U/G aan het Resort van NAf 90.537.810 als onzeker.

Inrichting

In de jaarrekening 2011 op bladzijde 70 is het overzicht van deelnemingen van het Land (conform artikel 30, lid f van de Landsverordening comptabiliteit 2010) opgenomen. In dit overzicht komt de historische kostprijs van de deelnemingen niet overeen met de kostprijzen per 10 oktober 2010 (of 31 december 2010 indien de kostprijzen per 10 oktober 2010 niet te bepalen zijn). De nettovermogenswaarde van de deelnemingen zijn niet berekend op basis van de jaarrekeningen van de deelnemingen van 2011.

Vorderingen

Algemeen

(x NAf)

	31 december 2011
Vorderingen	194.249.613
Debiteuren algemeen	127.619.257
Debiteuren overheden	36.553.570
Rekening-courant	30.192.252
Te verrekenen voorschotten	-203.705
Af te wikkelen betalingen	88.239

Bij de controle van de Eind Balans per 31 december 2011 hebben wij voor de post “Vorderingen” de sub posten “Debiteuren Algemeen”, “Debiteuren Overheden” en “Rekening-Courant” ad NAf 194.365.079 geselecteerd voor onze controle. Dit is 100% van de omvang van de totale post “Vorderingen” ad NAf 194.249.613. Op basis van de resultaten van onze controle zullen wij een oordeel geven over de totale omvang van de post “Vorderingen”.

Controle Eind Balans

Waarderingsgrondslag

De gehanteerde waarderingsgrondslag is de nominale waarde en dit is conform de Landsverordening comptabiliteit 2010.

Waardering debiteuren algemeen

De Debiteuren Algemeen geven ultimo 2011 geen correct beeld. Volgens het Ministerie van Financiën zijn de balansrekeningen per 31 december 2010 en de subadministraties van de debiteuren en crediteuren van het voormalig EGC en de dienst DOW op verschillende tijdstippen in de nieuwe administratie van Enterprise One ingebracht. De inbreng van zowel de subadministratie debiteuren als crediteuren van het voormalig EGC en de dienst DOW sluit derhalve niet aan op de jaarrekening. Doordat in 2011 nog geboekt is in de oude administraties zijn er grote verschillen ontstaan die op de post "Trek Debiteuren Subadministratie" nog op de balans staan. In 2012 is het Ministerie van Financiën verder gegaan met het opschonen van de diverse tussenrekeningen. Ook is het Ministerie van Financiën in 2013 verder gegaan met het opschonen van oude en onterechte debiteuren. In 2012 heeft het Ministerie van Financiën een vrijval op de post debiteuren verantwoord ten gunste van het eigen vermogen van NAf 12.292.572 en een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren ten laste van het eigen vermogen van NAf 34.855.919. In 2013 en verder zal een verdere opschoning van de debiteuren plaatsvinden. We hebben de debiteuren die per 31 december 2011 en per 31 juli 2013 ouder zijn dan vijf jaar (wettelijke verjaringstermijn) bepaald.

Debiteuren ouder dan vijf jaar:

	NAf
31 december 2011	28.644.104
31 juli 2013	36.184.328

De voorziening dubieuze debiteuren ultimo 2011 bedraagt NAf 47.048.192. Omdat echter ook niet-verjaarde posten dubieus zijn, kunnen wij momenteel de toereikendheid van de voorziening dubieuze debiteuren niet bepalen.

Het Ministerie van Financiën heeft verder aangegeven dat het Land Curaçao in 2011 geen aanmaningen naar de debiteuren heeft gestuurd.

Wij bevelen u aan om een aanmaningsprocedure te laten opstellen en deze structureel te laten uitvoeren.

Waardering Debiteuren Overheden

Van de Debiteuren Overheden per 31 december 2011 hebben we de Vereffeningrekening Boedel RNA van NAf 36.807.244 gecontroleerd.

Deze vordering is voorlopig. Deze kan wijzigen op basis van de definitieve Boedelbalans. Zie verder het onderdeel voorlopige Boedelbalans.

Waardering rekening-courant

Tot slot hebben wij een controleverschil van NAf 1.354.500 geconstateerd onder de post Rekening-courant. De door het Land Curaçao verantwoorde rekening-courantpositie met ABC Busbedrijf N.V. van NAf 2.716.000 wijkt af van de stand in de gecontroleerde jaarrekening van ABC Busbedrijf N.V. (NAf 4.070.500). Het Ministerie van Financiën heeft de jaarrekening 2011 van ABC pas op 26 november 2012 ontvangen en daardoor niet de juiste stand in de jaarrekening 2011 van het Land Curaçao kunnen verantwoorden.

Conclusie

Getrouw

In 2013 en later worden nog correcties voor de oude en onterechte debiteuren gemaakt. Momenteel is de definitieve stand van de voorziening dubieuze debiteuren niet te bepalen en beschouwen wij de post debiteuren post als onzeker.

Er is nog geen definitieve boedelbalans op het moment van afgeven van onze controleverklaring. Daarom is de vordering inzake Debiteuren Overheden van NAf 36.807.244 onzeker.

De rekening-courant vordering op ABC Busbedrijf NV is voor een bedrag van NAf 1.354.000 te laag verantwoord.

Liquide Middelen

Algemeen

(x NAf)

	31.12.2011
Liquide Middelen (LM)	320.842.087
Kassen	509.340
Centrale Bank van Curaçao & Sint Maarten	234.387.575
Giro Bank	58.339.086
Banco di Caribe	745.260
Ing Bank	387.159
Maduro & Curiels Bank	2.887.733
Meespierson	2
Orco Bank	573.480
RBC Royal Bank	339.886
SFT Bank	2.776.295
Kruisposten	19.896.271

Bij de controle van de Eind Balans per 31 december 2011 hebben we voor de post LM alle bankrekeningen en de kruisposten geselecteerd voor onze controle.

Controle Eind Balans

Waardering

We hebben alle bankrekeningen die opgenomen staan op de balans per 31 december 2011 aangesloten met de bankafschriften per 31 december 2011 en het eerste bankafschrift in het jaar 2012. Wij constateren dat de bankrekeningen op de balans te hoog zijn geactiveerd voor een totaalbedrag van NAf 4.291.935. Daarnaast hebben wij voor een totaal bedrag van NAf 2.859.494 tot op heden geen bankafschriften ontvangen.

Wij hebben geen aansluiting met het saldo kruisposten van NAf 19.896.271 ultimo 2011 ontvangen waardoor wij de afloop van deze post niet hebben kunnen vaststellen. De Ontvanger heeft aangegeven dat een dergelijke specificatie voor 31 december 2011 niet kan worden opgesteld. Er bestaat derhalve een onzekerheid in bestaan en waardering van deze post.

Conclusie

Getrouw

De post "Liquide Middelen" is niet getrouw verantwoord in de jaarrekening van het Land Curaçao.

De bankrekeningen zijn voor een totaal bedrag van NAf 4.291.935 te hoog geactiveerd en voor een totaalbedrag van NAf 2.859.494 konden wij het bestaan en volledigheid niet vaststellen daar wij tot op heden geen bankafschriften hebben ontvangen.

Wij hebben geen aansluiting met het saldo kruisposten van NAf 19.896.271 ultimo 2011 ontvangen waardoor wij de afloop van deze post niet hebben kunnen vaststellen. Er bestaat derhalve een onzekerheid in bestaan en waardering van deze post.

Eigen vermogen

Algemeen

(x NAf)

	31 december 2011
Eigen vermogen	515.413.549
Algemene reserve	500.878.939
Bestemmingsreserves	14.534.610

Bij de controle van de Eind Balans per 31 december 2011 hebben we voor de post Eigen vermogen de toevoegingen voor een totaal bedrag van NAf 403.528.457 (99,5% van de toevoegingen) en de onttrekkingen voor een totaalbedrag van NAf 162.704.000 (100% van de onttrekkingen) geselecteerd voor onze controle.

De specificatie van de mutaties in de Algemene Reserve en de stand per 31 december 2010 en per 31 december 2011 van de Algemene Reserve zijn als volgt:

(x NAf)

Algemene Reserve	31 dec. 2010	Toevoeging	Onttrekking	31 dec. 2011
Inbrengbalans	423.220.568	-	-	423.220.568
Afwikkeling crediteuren oud-RNA	-	15.288.013	-	15.288.013
Sanering Crediteuren & Debiteuren intern oud-EGC	-	70.826.297	- 47.051.378	23.774.919
Herwaardering van MVA	-	5.202.500	-	5.202.500
Herwaardering van deelnemingen	584.416	106.656.145	- 57.963.230	49.277.331
Gerealiseerde Koersverschillen	639.177	-	- 6.504.046	- 5.864.869
Verkoop onroerend goed zonder boekwaarde	-	1.876.417	-	1.876.417
BRK-ontvangsten best. wijziging dekking tekorten	-	205.555.502	-	205.555.502
Cumulatief Saldo van de Gewone Dienst vorige jaren	-	-	- 51.185.346	- 51.185.346
Sub-totaal Algemene Reserve	424.444.161	405.404.874	- 162.704.000	667.145.035
Saldo Gewone Dienst Dienstjaar	- 51.185.346	51.185.346	- 166.266.096.	- 166.266.096
Totaal	373.258.815	456.590.220	- 328.970.096	500.878.939

Controle Begin Balans

Ingebrachte Eigen vermogen

Eind 2010 bedroeg de bestemmingsreserve "Reservering BRK-ontvangsten 2010" NAf 205.555.502. Tijdens de controle 2010 hebben wij het volgende geconstateerd: "het is voor ons niet zeker of de Bestemmingsreserve van NAf 217.734.394 van het voormalig EGC als bestemmingsreserve moet worden ingebracht of als Saldireserve. Deze onzekerheid heeft te maken met de onzekerheid die bestaat over de BRK gelden". In 2013 hebben wij aanvullend onderzoek naar de BRK-gelden gedaan. Wij komen daar tot de conclusie dat de stand van de Bestemmingsreserve "Reservering BRK-ontvangsten 2010" correct is verantwoord. In 2011 is de gehele bestemmingsreserve overgeheveld naar de Algemene Reserve.

De stand van de Bestemmingsreserve “Reservering BRK-ontvangsten 2010” geeft aan welk bedrag er met toekomstige exploitatietekorten tot en met 2015 mag worden verrekend, zonder dat de begroting voor het daarop volgende jaar moet worden aangepast. Eind 2011 is er geen bedrag meer dat met toekomstige exploitatietekorten kan worden verrekend. De bestemmingsreserve “BRK-ontvangsten 2010” heeft dus ultimo 2011 terecht een saldo van nihil en er heeft terecht een overboeking van NAf 205.555.502 naar de Algemene Reserve plaatsgevonden.

Controle Eind Balans

Waardering

De toevoeging van NAf 15.288.013 op “Afwikkeling Crediteuren oud-RNA” betreft de door het Land Curaçao betaalde facturen van het voormalig Land Nederlandse Antillen. Deze mutatie is voor ons onzeker omdat de crediteuren van het voormalig Land Nederlandse Antillen naar de Vereffenaar zijn gegaan en omdat de definitieve boedelbalans nog niet beschikbaar is.

Onder de post “Sanering Crediteuren & Debiteuren intern oud-EGC” is een toevoeging verantwoord van NAf 70.826.297. Deze toevoeging bestaat voor het grootste gedeelte uit vrijval te betalen rente schulden Binnenland voor NAf 53,7 miljoen, vrijval te betalen rente schulden Buitenland voor NAf 3,5 miljoen, onttrekking van NAf 7,8 miljoen voor correcties DOW (DOW is vanaf 10 oktober 2010 onderdeel van het Land Curaçao) en ontvangst uit schuldsanering voor NAf 21,5 miljoen. De ontvangst van de schuldsanering is afgestemd op basis van onderliggende bescheiden.

Wij hebben de boekingen inzake DOW voor het bedrag van NAf 7,8 miljoen gezien.

Onder de post “Sanering Crediteuren & Debiteuren intern oud-EGC” is een onttrekking verantwoord van NAf 47.051.378. Deze onttrekking is het gevolg van de opschoning van debiteuren. De opschoning van oude debiteuren heeft ook nog in 2012 plaatsgevonden en vindt nog plaats in 2013. Derhalve is deze onttrekking niet volledig.

De post Herwaardering van Materiële Vaste Activa van NAf 5.202.500 betreft de activering van Materiële Vaste Activa uit voorgaande jaren.

De Herwaardering van Deelnemingen voor een per saldo toevoeging van NAf 48.692.915 betreft de aanpassing van de waarde van de Deelnemingen die op nettovermogenswaarde zijn gewaardeerd.

De onttrekking onder de gerealiseerde Koersverschillen van NAf 6.504.046 betreft het koersverschil met betrekking tot de BRK-gelden en is correct berekend.

Het bedrag van NAf 51.185.346 debet inzake Cumulatief Saldo van de Gewone Dienst vorige jaren betreft het resultaat over de periode 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010. Wij hebben bij de jaarrekening van het Land Curaçao over de periode 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 een afkeurende controleverklaring afgegeven. Wij zullen gezamenlijk met het Ministerie van Financiën nagaan hoe in de toekomst er een correcte beginbalans per een nader te bepalen datum kan worden opgesteld.

Het saldo op de post "Saldo Gewone Dienst Dienstjaar (art. 22 Landsverordening comptabiliteit 2010) nadelig" van NAf 166.266.096 debet is voor ons onzeker omdat wij getrouwheidsfouten en onzekerheden hebben vastgesteld in andere balansposten. Deze getrouwheidsfouten en onzekerheden zijn toegelicht bij de desbetreffende balanspost.

Conclusie

Getrouw

Het Eigen Vermogen is voor ons onzeker omdat wij getrouwheidsfouten en onzekerheden in andere balansposten hebben vastgesteld en er diverse correcties rechtstreeks in het eigen vermogen zijn verantwoord die niet volledig (correcties op oude debiteuren en crediteuren) zijn of waarvan de juistheid onzeker is (vordering op de Vereffenaar).

Voorzieningen

Algemeen

(x NAf)

	31 december 2011
Voorzieningen	61.662.109
Onderhoud en Renovatie	27.221.030
Andere voorzieningen	34.441.079

De getroffen voorzieningen per 31 december 2011 zijn beoordeeld aan de hand van artikel 29 van de Landsverordening comptabiliteit 2010. Hierbij is nagegaan of de getroffen voorzieningen voldoen aan de criteria zoals opgenomen in de comptabele voorschriften. Wij stellen vast dat bij de vorming van een voorziening niet altijd de comptabele voorschriften in acht zijn genomen.

Volgens de Landsverordening comptabiliteit 2010 artikel 29 dient een voorziening gevormd te worden voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang met een redelijke mate van waarschijnlijkheid geschat kan worden;
- uitgaven die in een volgens dienstjaar zullen worden gemaakt, mits die uitgaven hun oorsprong mede vinden in het lopende dienstjaar of in een voorafgaand dienstjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal dienstjaren.

De voorziening Onderhoud scholen is eind 2011 nihil. In de jaarrekening wordt aangegeven dat het achterstallig onderhoud van scholen op ruwweg NAf 100 miljoen wordt geschat. Bepaling van het precieze bedrag van de voorziening alsmede de besluitvorming over het uitvoeren van het groot onderhoud zijn tot op heden niet uitgevoerd.

Voor de renovatie van het historisch pand te Pietermaai 4 - 4a is in 2011 een bedrag van NAf 5.816.913 gedoteerd aan de voorziening. Door het niet kunnen verkrijgen van voldoende krediet voor de tweede fase van de restauratie van dit historische pand, zijn in 2011 diverse overhevelingen gemaakt voor een totaal bedrag van NAf 5.816.913 naar de post Voorziening.

Het betreft hier geen voorziening die tot een gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal dienstjaren strekt maar het betreft een bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve dient te worden vastgesteld door de Staten.

De voorziening voor het Plan van Aanpak Korps Politie Curaçao is gevormd naar aanleiding van overgebleven middelen die van het dienstjaar 2011 over zijn geheveld naar het dienstjaar 2012 ter uitvoering van het plan van aanpak. Ook hier is er sprake van een bestemmingsreserve van NAf 2.000.400 en niet van een voorziening. Deze bestemmingsreserve dient te worden vastgesteld door de Staten.

Ultimo 2011 is een voorziening gevormd van NAf 18.143.393 voor de schadeclaim van e.M. Het Eilandgebied heeft op 8 augustus 2010 een vaststellingsovereenkomst met diverse scenario's en boetebedragen die afhankelijk zijn van die scenario's getekend. In 2013 zal het Ministerie van Financiën nogmaals nagaan welk scenario voor 2013 het meest aannemelijk is en de hieraan te koppelen claimbedragen voorzien in de jaarrekening 2013.

Een gedeelte van de ambtenaren heeft recht op duurtetoeslag en een VUT-uitkering. Momenteel worden de uitkeringen voor duurtetoeslag en VUT door APC aan de overheid in rekening gebracht en op dat moment als kosten verantwoord. Omdat de last zijn oorsprong vindt in de jaren dat de ambtenaren voor de overheid hebben gewerkt valt deze post mogelijk onder de definitie van een voorziening (afhankelijk van onder andere het betrouwbaar kunnen schatten van het te voorziene bedrag). Deze post dient in de jaarrekening 2011 onder "Buiten de balans opgenomen risico's en latente verplichtingen" te worden opgenomen en voor de toekomstige jaarrekeningen dient te worden nagegaan of er een voorziening dient te worden getroffen. Voormalige ambtenaren van diverse NV's en van verzelfstandigde instellingen claimen momenteel een vergoeding voor de duurtetoeslag voor de periode dat ze nog ambtenaar waren. Momenteel buigt de overheid zich over de rechtmatigheid van deze claim. Deze claim dient onder de "Buiten de balans opgenomen risico's en latente verplichtingen" te worden opgenomen.

Conclusie

Getrouw

In de jaarrekening wordt verder aangegeven dat het achterstallig onderhoud van scholen op ruwweg NAf 100 miljoen wordt geschat. Bepaling van het precieze bedrag van de voorziening alsmede de besluitvorming over het uitvoeren van het groot onderhoud zijn tot op heden niet uitgevoerd. Er bestaat derhalve een onzekerheid in juistheid en toereikendheid van de post voorziening.

De voorzieningen per 31 december 2011 voldoen niet aan de criteria zoals opgenomen in de Landsverordening comptabiliteit 2010. Er is voor een bedrag van NAf 7.817.313 aan bestemmingsreserves onder de post voorziening verantwoord. Er dient een herrubricering van NAf 7.817.313 van voorzieningen naar een bestemmingsreserve onder het Eigen Vermogen plaats te vinden. De vorming van deze bestemmingsreserves dient tevens door de Staten te worden vastgesteld.

Inrichting

Een gedeelte van de ambtenaren heeft recht op duurtetoeslag en een VUT-uitkering. Momenteel worden de uitkeringen voor duurtetoeslag en VUT door APC aan de overheid in rekening gebracht en op dat moment als kosten verantwoord. Deze post dient onder “Buiten de balans opgenomen risico’s en latente verplichtingen” te worden opgenomen. Voormalige ambtenaren van diverse NV’s en van verzelfstandigde instellingen claimen momenteel een vergoeding voor de duurtetoeslag voor de periode dat ze nog ambtenaar waren. Momenteel buigt de overheid zich over de rechtmatigheid van deze claim. Deze claim dient onder de “Buiten de balans opgenomen risico’s en latente verplichtingen” te worden opgenomen.

Langlopende schulden

Algemeen

(x NAf)

	31 december 2011
Langlopende schulden (LLS)	1.667.391.000
Buitenlandse Langlopende Leningen O/G	1.667.391.000

Bij de controle van de Eind Balans per 31 december 2011 hebben we voor de post LLS de “Buitenlandse Langlopende Leningen O/G” ad NAf 1.667.391.000 geselecteerd voor onze controle.

Controle Eind Balans

Waarderingsgrondslag

De waarderingsgrondslag is de nominale waarde. Dit is ook wettelijk voorgeschreven.

Waardering

We hebben de LLS aangesloten met de onderliggende stukken van de obligatieleningen. De waarde van deze leningen sluiten aan met de onderliggende stukken. De waarde van deze leningen is ten opzichte van 2010 hetzelfde gebleven. Deze leningen worden in een keer aan het eind afgelost. De eerste aflossing van een lening dient in 2020 plaatsvinden.

In 2011 is een totaal bedrag van NAf 49.437.219 als rente verantwoord. Dit komt overeen met de jaarlijkse verschuldigde rente over de langlopende leningen.

Conclusie

Getrouw

Geen bijzonderheden.

Kortlopende schulden

Algemeen

(x NAf)

	31 december 2011
Kortlopende Schulden (KLS)	406.313.937
Schatkistpromessen	0
Gelden in Bewaring	38.268.165
Crediteuren Algemeen	376.273.357
Betaalopdrachten Onderweg	-28.754.266
Pensioenfondsen	20.526.681

Bij de controle van de Eind Balans per 31 december 2011 hebben wij voor de post "Kortlopende Schulden" de subposten "Gelden in bewaring", "Crediteuren Algemeen", "Betaalopdrachten onderweg" en "Pensioenfondsen" voor totaal NAf 406.313.937 geselecteerd voor onze controle. Dit is 100% van de omvang van de post "Kortlopende Schulden" ad NAf 406.313.937. Op basis van de resultaten van onze controle zullen wij een oordeel geven over de totale post "Kortlopende Schulden".

Controle Eind Balans

Waarderingsgrondslag

De Kortlopende Schulden worden conform de Landsverordening comptabiliteit 2010 tegen nominale waarde gewaardeerd.

Waardering

Op de balans per 31 december 2011 staat een post "Gelden in Bewaring" opgenomen voor NAf 38.268.165. Wij beschouwen dit totaalbedrag als onzeker daar er per 31 december 2011 nog geen afstemming heeft plaatsgevonden tussen het Ministerie van Financiën en de financiële administratie van onder andere de Ontvanger en de Douane betreffende de overeenstemming met hun financiële administratie. Verder geeft het Ministerie van Financiën aan dat bij eventuele verschillen tussen onder andere de Ontvanger en de Douane enerzijds en het Ministerie van financiën anderzijds er een nadere analyse van het verschil zal plaatsvinden.

De Crediteuren Algemeen geven ultimo 2011 geen correct beeld.

Volgens het Ministerie van Financiën zijn de balansrekeningen per 31 december 2010 en de subadministraties van de debiteuren en crediteuren van het voormalig EGC en de dienst DOW op verschillende tijdstippen in de nieuwe administratie van Enterprise One ingebracht. De inbreng van zowel de subadministratie debiteuren als crediteuren van het voormalig EGC en de dienst DOW sluit derhalve niet aan op de jaarrekening. Doordat in 2011 nog geboekt is in de oude administraties (zoals bij betaalbaarstelling: het afboeken in de subadministratie en het opboeken van de grootboekrekening "Betalingen Onderweg") zijn er grote verschillen ontstaan die op de subpost "Trek Crediteuren Subadministratie" en op de subpost "Betalingen Onderweg" nog op de balans staan. In 2012 is het Ministerie van Financiën verder gegaan met het opschonen van de diverse tussenrekeningen. Hierbij zijn onder andere ook de grootboekrekening "Trek crediteuren Subadministratie" en de grootboekrekening "Betalingen Onderweg" nader geanalyseerd en gecorrigeerd ten gunste/ten laste van de "Algemene Reserve".

In 2012 heeft het Ministerie van Financiën een vrijval op de post crediteuren verantwoord ten gunste van het eigen vermogen van NAf 33.308.336.

Het Ministerie van Financiën heeft in de jaarrekening 2011 aangegeven dat de subadministratie crediteuren nog verder moet worden opgeschoond. Wij kunnen geen oordeel vormen over de juistheid en waardering van de crediteuren, omdat in 2011 / 2012 gedeeltelijke sanering van de crediteuren heeft plaatsgevonden. Het crediteurenbestand zal in 2013 en 2014 verder worden opgeschoond.

Het saldo van de post Betalingen Onderweg (NAf 28.754.266 debet) is eind 2011 niet onderbouwd. Gezien de hiervoor vermelde boekingsgang beschouwen wij deze post als onzeker.

Ten tijde van het opmaken van de jaarrekening 2011 waren er nog geen definitieve afrekeningen van APC beschikbaar. In de jaarrekening zijn de gegevens opgenomen die per mail van APC beschikbaar waren op het moment van opstellen van de jaarrekening. De eind 2011 verantwoorde schuld bedraagt NAf 34.850.677. De uiteindelijke afrekening, die is ontvangen na het opstellen van de jaarrekening 2011, bedraagt NAf 32.638.917. De schuld is derhalve NAf 2.211.760 te hoog verantwoord.

Voor het werkliedenpensioenfonds is eind 2011 een bedrag van NAf 1.002.096 als schuld verantwoord. In april 2013, na opstellen van de jaarrekening 2011, heeft het Ministerie van Financiën de jaarrekeningen van het werkliedenpensioenfonds over de jaren 2005 - 2010 ontvangen. Hieruit komt een (voorlopig) te betalen bedrag aan het werkliedenpensioenfonds van NAf 27.850.000 ultimo 2011. De opgenomen schuld in de jaarrekening met betrekking tot werkliedenpensioenfonds is voor een bedrag van NAf 26.847.904 te laag verantwoord. Deze correctie is in de jaarrekening 2012 gemaakt. Per saldo is ultimo 2011 de pensioenschuld NAf 24.636.144 te laag verantwoord.

Het Ministerie van Financiën heeft APC benaderd met het verzoek om een specificatie van de verantwoorde bedragen te sturen. Het Ministerie van Financiën heeft deze specificatie nog niet ontvangen.

Het Ministerie van Financiën heeft niet alleen posten in de financiële administratie gesaneerd maar is ook op zoek gegaan of er posten in de financiële administratie ontbreken. In 2012 is uit deze werkzaamheden naar voren gekomen dat er nog een schuld aan Selikor N.V. diende te worden verantwoord. Volgens de gecontroleerde jaarrekening van Selikor N.V. per 31 december 2011 is het Land Curaçao ad NAf 16.315.643 verschuldigd aan Selikor. Echter in de jaarrekening van het Land Curaçao is er geen schuld opgenomen aan Selikor N.V. In de beheerovereenkomst d.d. 1996 staat opgenomen dat het EGC zich verbindt om Selikor N.V. een vergoeding te geven voor geleverde prestaties waarbij de jaarlijkse vergoeding conform de staat met de geprognosticeerde kosten en opbrengsten, uit de volgende documenten is opgebouwd:

- de kosten gemoeid met het leveren van diensten;
- het totaal aan afvalstoffenbelasting te innen bedragen;
- het jaarlijkse exploitatietekort van Selikor N.V.

Deze overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd. In de jaarrekening 2012 verantwoord het Land Curaçao deze schuld. Op basis hiervan beschouwen wij deze post als een getrouwheidsfout in 2011.

Conclusie

Getrouw

De post “Kortlopende schulden” is niet getrouw verantwoord in de jaarrekening van het Land Curaçao.

De post “Gelden in Bewaring” voor een totaal bedrag van NAf 38.268.165 is onzeker daar er geen afstemming heeft plaats gevonden tussen het Ministerie van Financiën enerzijds en onder andere de Ontvanger en Douane anderzijds.

Crediteuren Algemeen

Het Ministerie van Financiën heeft in de jaarrekening 2011 aangegeven dat de subadministratie crediteuren nog verder moet worden opgeschoond. Wij kunnen derhalve geen oordeel vormen over de juistheid en waardering van de crediteuren. Wij kunnen ook geen oordeel vormen over de volledigheid van de crediteuren. Zie voor een nadere uitleg hiervoor paragraaf 6.3 Verbruik van goederen en diensten.

De post Betalingen Onderweg van NAf 28.754.266 debet is onzeker daar aan ons de afloop van dit bedrag niet is aangetoond.

De schuld aan APC is voor een bedrag van NAf 24.636.144 te laag gepassiveerd daar de nog te betalen premies inzake WP-fonds eind 2011 niet volledig zijn verantwoord en de eindafrekening van APC heeft plaatsgevonden.

De schuld aan Selikor N.V. is voor een bedrag van NAf 16.315.643 niet in de jaarrekening opgenomen.

6. Bevindingen inzake de exploitatierekening

Hieronder worden de van belang zijnde bevindingen voortvloeiende uit de jaarrekeningcontrole over 2011 per post van de Recapitulatiestaat weergegeven. Onder hoofdstuk 2 hebben wij aangegeven dat de interim-controle 2011 ook de basis is geweest voor onze bevindingen inzake de controle van de jaarrekening over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010. De bevindingen inzake de exploitatierekening zijn grotendeels gebaseerd op onze interim-controle 2011 op de gebieden:

- Belastingen.
- Salarissen en sociale lasten.
- Overige goederen en diensten (inkopen).
- Overige inkomensoverdrachten (subsidieverstreking).

Wij hebben vanaf paragraaf 6.1 alleen de wijzigingen van onze bevindingen 2010 op de hiervoor vermelde gebieden weergegeven. Voor zover de bevindingen voor 2011 gelijk zijn aan 2010 (dat is het grootste gedeelte) verwijzen we naar het Rapport van Bevindingen over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010. Wij hebben deze bevindingen in de controleverklaring ook als onderbouwing voor ons oordeel meegenomen.

In het kader van de NBO (Nieuwe Bestuurlijke Organisatie) vanaf 10 oktober 2010 is SOAB gestart met het beschrijven van de processen van de verschillende onderdelen van de Overheid en deze beschrijvingen zijn niet afgerond. Deze opdracht zal voor diverse processen worden afgerond nadat de processen definitief zijn geworden in het kader van OFO (Optimalisatie Functioneren Overheidsapparaat). Door het ontbreken van procesbeschrijvingen heeft de Afdeling AO/IC diverse procesbeschrijvingen (bijvoorbeeld voor Salarissen en sociale lasten) zelf opgesteld.

De baten en lasten van de collectieve sector dienen conform artikel 4, lid 1 van de Landsverordening comptabiliteitsvoorschriften te worden verantwoord in de consolidatiestatens. Deze verantwoording heeft niet plaatsgevonden. De inkomsten van de collectieve sector bepalen de hoogte van de rentelastnorm (artikel 7, lid 3 van de Landsverordening comptabiliteitsvoorschriften). Het consolideren van de baten en lasten van de collectieve sector in de jaarrekening van het land is naar onze mening niet nodig om inzicht te geven in de wijze waarop de rentelastnorm wordt bepaald. Het opnemen van een bijlage bij de jaarrekening met een overzicht van de baten en lasten van de collectieve sector volstaat. SOAB zal met het Ministerie van Financiën nagaan of er een voorstel tot aanpassing van de Landsverordening comptabiliteit 2010 zal worden ingediend.

6.1. Belastingopbrengsten

De volledigheid van de belastingopbrengsten op kasbasis kan niet worden vastgesteld omdat het automatiseringssysteem GOS geen sluitende overzichten kan opleveren van het verloop van de vorderingen en ook geen bestanden konden worden aangeleverd waarmee dit verband buiten dit systeem om kon worden vastgesteld. De verantwoorde kasontvangsten in GOS en de verantwoorde kasontvangsten in E1 sluiten op elkaar aan.

Onder Model J van de jaarrekening is een staat inzake "Opgelegde Belastingaanslagen" opgenomen. Wij hebben geen onderbouwing ontvangen van de kolommen "Saldo 2002 t/m 2011" en "Vermoedelijke Toekomstige Ontvangsten". Volgens het Ministerie van Financiën is de onderbouwing van de getallen in Model J in de jaarrekening 2012 wel aanwezig.

6.2. Salarissen en sociale lasten

Algemeen

(x NAf)

	31 december 2011
Beloning van personeel	465.123.879
Salarissen lonen en bezoldiging	308.968.709
Overwerk	17.069.343
Kindertoelage	2.705.546
Vakantie toelage	18.534.830
Medische behandeling en keuringskosten	28.946.408
Overige uitgaven salarissen & lonen	17.265.502
Afdracht AOV/AWW	29.893.664
Afdracht AVBZ	2.243.727
APNA Pensioen bijdragen	39.293.475
Pensioenvervangende premies	202.676

We hebben de post “Beloning van personeel” gecontroleerd op juistheid, volledigheid, tijdigheid en rechtmatigheid. Wij merken hier op dat in de jaarrekening 2010 en in ons Rapport van Bevindingen 2010 deze post als “Salarissen en sociale lasten” is vermeld.

Juistheid

Bij de controle van de juistheid van de post “Beloning van Personeel” hebben wij het volgende geconstateerd:

- De post "Salarissen, lonen en bezoldiging" is NAf 11.954.427 hoger verantwoord in de jaarrekening dan in de salarisadministratie “Paytime”. De post "Salarissen, lonen en bezoldiging" bedraagt NAf 308.968.709 conform de jaarrekening en NAf 297.014.282 conform de salarisadministratie “Paytime”. Het Ministerie van Financiën heeft aangegeven dat het verschil voor een gedeelte wordt veroorzaakt doordat in de jaarrekening (en in E1) ook overige betalingen en uitgaven onder de Salarissen, lonen en bezoldiging zijn verantwoord.
- De rubricering is correct (in tegenstelling tot in de jaarrekening over de periode 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010).

Tijdens de uitvoering van onze controle was er een achterstand bij het invoeren van de nieuwe aanstellingsbesluiten (die geldig zijn vanaf 10 oktober 2010). Hierdoor hebben wij de getrouwheid en rechtmatigheid aan de hand van deze aanstellingsbesluiten voor 2011 niet kunnen controleren. Op het moment van uitbrengen van deze rapportage is ons medegedeeld dat de achterstanden bij het invoeren van de aanstellingsbesluiten bijna geheel zijn ingelopen. Wij zullen tijdens de jaarrekeningcontrole 2012 de getrouwheid en rechtmatigheid van de salarissen (mede) beoordelen aan de hand van deze aanstellingsbesluiten.

De Afdeling AO/IC is momenteel bezig met de voorbereidingen om in 2013 de controle over 2013 op de salarissen en sociale lasten van het overheidspersoneel van het Land Curaçao uit te voeren.

Het oorspronkelijke streven om per juni 2013 één salarissysteem (PIMS) operationeel te hebben, is niet gerealiseerd. Het streven is om op korte termijn naar één salarissysteem over te gaan.

Geen verdere wijzigingen in de bevindingen ten opzichte van het vermeldde in het Rapport van Bevindingen over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010.

6.3. Verbruik van goederen en diensten (inkopen)

Administratieve Organisatie / Interne Controle (AO/IC)

De bevindingen in het accountantsverslag 2010 over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 gelden ook voor 2011 met de volgende aanvullingen:

- Het document “De interne controle functie binnen de NBO Curaçao en de rol van de Afdeling AO/IC van het Ministerie van Financiën” is opgesteld en aangeboden aan de interim-SG van Financiën.
- De minister van Financiën dient vanaf 1 augustus 2013 voor bedragen van NAf 7.500 of hoger vooraf toestemming te verlenen (Landsverordening comptabiliteit 2010 artikel 39, lid 5).
- De Sector directeur Financieel Beleid en Begrotingsbeheer is bevoegd om namens de minister van Financiën de onder de vorige bullet vermelde toestemming te geven tot een bedrag van NAf 30.000.
- Alle dienstreizen tot en met juli 2013 zijn in een register opgenomen. De Afdeling AO/IC zal over deze dienstreizen een rapportage uitbrengen.

Er zijn geen andere wijzigingen in de bevindingen ten opzichte van het vermeldde in het Rapport van Bevindingen over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010. In de jaarrekening 2010 en in het Rapport van Bevindingen over 2010 is de post “Verbruik van goederen en diensten” weergegeven als “Overige goederen en diensten (inkopen)”.

6.4. Overige inkomensoverdrachten

De subsidieverordening wordt niet nageleefd

De bevindingen in het accountantsverslag 2010 over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010 gelden ook voor 2011 met de volgende aanvullingen:

- Het Ministerie van Justitie heeft twee Programma’s van Eisen gepubliceerd.
- Alle uitvoeringsorganisaties hebben toegang tot E-one om in te zien of het Ministerie van Financiën betalingen heeft verricht.

- Het Ministerie van Financiën is bezig met het organiseren van cursussen voor zowel de Afdeling Toezicht Financiën en de Beleidsorganisatie inzake het controleren van jaarrekeningen ter bevordering van de advisering rondom subsidieaanvragen.
- Er is een formulier ontwikkeld om de functionele diensten te helpen bij het indienen van subsidieaanvragen. Het formulier heeft als doel om de functionele diensten te herinneren aan de eisen van de subsidieverordening 2007, waaraan dient te worden voldaan om in aanmerking te komen voor subsidie. In de nabije toekomst zal revisie van de subsidieverordening 2007 plaatsvinden.

Er zijn geen andere wijzigingen in de bevindingen ten opzichte van het vermelde in het accountantsverslag over de periode van 10 oktober 2010 tot en met 31 december 2010.

7. Slot

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn vanzelfsprekend bereid dit rapport nader toe te lichten.

drs. A.F.J. Lathouwers RA
Senior Audit Manager

drs. R.E. Fancyte RA CFE CICA
Associate Director